

Valsts ieņēmumu
dienests

Metodiskais materiāls

Uzņēmumu ienākuma nodokļa piemērošana darījumiem ar personām Krievijas Federācijā

28.09.2023.

Saturs

1. Uzņēmumu ienākuma nodokļa ieturēšana no maksājumiem par precēm un pakalpojumiem, kuri iegādāti no personām Krievijas Federācijā	3
2. UIN piemērošana dividendēm, kuras izmaksā dalībniekam – Krievijas uzņēmumam	4
3. UIN piemērošana debitoru parādiem, kuri radušies darījumos ar Krievijas uzņēmumiem	5
4. Normatīvie akti	7

1. Uzņēmumu ienākuma nodokļa ieturēšana no maksājumiem par precēm un pakalpojumiem, kuri iegādāti no personām Krievijas Federācijā

Uzņēmumu ienākuma nodokli (turpmāk – UIN), piemērojot 20 % likmi, ietur no visiem maksājumiem un dividendēm, ko Latvijas rezidenti vai nerezidentu pastāvīgās pārstāvniecības izmaksā juridiskajām, fiziskajām un citām personām, kuras atrodas, ir izveidotas vai nodibinātas zemu nodokļu vai beznodokļu valstīs vai teritorijās, ieskaitot maksājumus šo personu pārstāvjiem vai maksājumus trešo personu banku kontos un maksājumus, kas veikti savstarpēja norēķinu ieskaita veidā, izņemot maksājumus par preču piegādēm un iegādātajiem Eiropas Savienības vai Eiropas Ekonomikas zonas publiskās apgrozības vērtspapīriem, ja šīs preces un vērtspapīri tiek iegādāti par tirgus cenām (vērtību).

Ar 2023. gada 1. jūliju zemu nodokļu vai beznodokļu valstu un teritoriju sarakstā ir iekļauta arī Krievijas Federācija. Maksājumi Krievijas uzņēmumiem ir vērtējami kā maksājumi personām, kuras atrodas, ir izveidotas vai nodibinātas zemu nodokļu un beznodokļu valstī. Darījumi ar Krievijas uzņēmumiem ir vērtējami kā **darījumi ar saistītajām personām.**

Tātad, ja Latvijas komercsabiedrība iegādājas preces no Krievijas uzņēmuma vai Eiropas Ekonomikas zonas publiskās apgrozības vērtspapīrus un veic maksājumu par precēm (jau ievestām precēm vai tādām, kas vēl tikai tiks ievestas) vai vērtspapīriem, tai nav jāietur UIN no attiecīgā maksājuma ar nosacījumu, ka šīs preces un vērtspapīri tiek iegādāti par tirgus cenām (vērtību). Atbilstošam pamatojumam ir jābūt Latvijas komercsabiedrības rīcībā, t. i., lai pamatotu darījumos piemērotās preču tirgus cenas, komercsabiedrība sagatavo transfertcenu dokumentāciju.

Ja Latvijas komercsabiedrība iegādājas pakalpojumus no Krievijas uzņēmuma un veic samaksu par pakalpojumiem, tad tai **izmaksas brīdī ir jāietur UIN pēc 20 % likmes** no maksājuma summas. Komercsabiedrībai ir arī tiesības pirms maksājuma veikšanas lūgt Valsts ieņēmumu dienestam atļauju neieturēt nodokli no šādiem maksājumiem, no kuriem ir ieturams nodoklis, ja to izmaksātājs pamatoti pierāda, ka minētie maksājumi netiek izdarīti, lai samazinātu maksātāja apliekamo ienākumu un nemaksātu vai samazinātu Latvijā maksājamos nodokļus. *Iesniegums–pieprasījums par Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 5. panta sestās daļas nepiemērošanu un kārtība, kādā to iesniedz un izvērtē, ir noteikta Ministru kabineta 2017. gada 14. novembra noteikumu Nr. 677 "Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma normu piemērošanas noteikumi" 4. pielikumā un 39.–49. punktā.*

1. piemērs

Komercsabiedrībai ir darījums ar Krievijā reģistrētu uzņēmumu, kā rezultātā tiek samaksāts par iepirkto lopbarību un arī transporta pakalpojumu. Ja preces (t. i., lopbarība) ir iegādātas par tirgus cenām (vērtību), ko pamato komercsabiedrības sagatavotā transfertcenu dokumentācija, tad tai nav jāietur UIN no attiecīgā maksājuma par iegādātajām precēm un nav arī jālūdz VID atļauja neieturēt nodokli.

No maksājuma par transporta pakalpojumu UIN ir ieturams izmaksas brīdī, vai arī komercsabiedrība pirms maksājuma veikšanas var vērsties VID un pieprasīt atļauju neieturēt nodokli.

Sākot ar 2022. gada 16. maiju, Latvijas un Krievijas nodokļu līguma darbība ir apturēta uz nenoteiktu laiku, pamatojoties uz 2022. gada 12. maija grozījumu likumā "Par Latvijas Republikas valdības un Krievijas Federācijas valdības līgumu par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu attiecībā uz ienākuma un kapitāla nodokļiem un tā Protokolu". Nav noteikti īpaši pārejas noteikumi, kuros būtu paredzēts, ka visi vai atsevišķi līguma nosacījumi būtu piemērojami kādu konkrētu laika periodu. Tādējādi Krievijas rezidentu Latvijā gūtam ienākumam un Latvijas rezidentu Krievijā gūtam ienākumam vai ar nodokli apliekamā ienākuma apmēra noteikšanai ir piemērojama Latvijas nodokļu normatīvajos aktos noteiktā nodokļu maksāšanas kārtība un nodokļu likmes.

Attiecībā uz **vadības un konsultatīvajiem pakalpojumiem** – ar 2022. gada 16. maiju UIN maksātājiem nav iespēju saņemt rezidenta apliecību-iesniegumu nodokļu atvieglojumu piemērošanai un tādējādi piemērot atvieglojumu UIN ieturēšanā no Krievijas uzņēmumam izmaksājamās atlīdzības par vadības un konsultatīvajiem pakalpojumiem. No minētā maksājuma ir ieturams UIN pēc 20 % likmes izmaksas brīdī (Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 5. panta pirmās daļas 1. punkts).

2. piemērs

Komercsabiedrība izmaksā atlīdzību Krievijā reģistrētam uzņēmumam par konsultatīvajiem pakalpojumiem. No maksājuma par saņemtajām konsultācijām UIN ir ieturams izmaksas brīdī, un par šāda veida maksājumu komercsabiedrībai nav tiesību saņemt atļauju neieturēt nodokli.

2. UIN piemērošana dividendēm, kuras izmaksā dalībniekam – Krievijas uzņēmumam

Vispārīgā gadījumā Latvijas komercsabiedrībai, kura aprēķina dividendes no peļņas, kas veidojusies ar 2018. gada 1. janvāri, dividendes veido ar UIN apliekamo objektu, tās iekļauj nodokļa bāzē un apliek ar UIN. Neatkarīgi no tā, ja dividendes izmaksā dalībniekam – Krievijas rezidentam (juridiskai vai fiziskai personai), no dividendēm ietur UIN izmaksas brīdī, piemērojot 20 % likmi.

Ieturamo nodokli aprēķina, reizinot nodokļa likmi (20 %) ar izmaksājamo dividenžu summu, un ieturēto UIN iemaksā budžetā līdz nākamā mēneša 23. datumam.

Par visām nerezidentam izmaksātajām summām (tostarp par dividendēm) izmaksātājs sniedz VID elektroniskās deklarēšanas sistēmā UIN pārskatu par nerezidenta gūtajiem ienākumiem un samaksāto nodokli Latvijas Republikā (atbilstoši Ministru kabineta 2017. gada 14. novembra noteikumu Nr. 677 "Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma normu piemērošanas noteikumi" 6. pielikumam).

3. piemērs

Latvijā reģistrēta komercsabiedrība aprēķina dividendes, tostarp arī savam dalībniekam – Krievijā reģistrētam uzņēmumam.

Komercsabiedrība ar UIN apliekamajā bāzē ietver sadalīto peļņu un nosacīti sadalīto peļņu, t. sk. dividendes veido nodokļa objektu un tās apliekamas ar nodokli (pēc likmes 20/80 jeb 25 %) neatkarīgi no tā vai dividendes tiek izmaksātas rezidentiem vai nerezidentiem.

Papildus tam, izmaksājot dividendes uzņēmumam, kas reģistrēts zemu nodokļu vai beznodokļu valstī (t. sk. Krievijā), ir jāietur UIN pēc 20 % likmes izmaksas brīdī.

Tātad komercsabiedrība, kas aprēķina un izmaksā dividendes Krievijas uzņēmumam, ietur UIN pēc 20 % likmes izmaksas brīdī, un par dividendēm komercsabiedrībai nav tiesību saņemt atļauju neieturēt nodokli.

3. UIN piemērošana debitoru parādiem, kuri radušies darījumos ar Krievijas uzņēmumiem

Attiecībā uz debitora parādiem, kas izveidojušies darījumos ar Krievijas un Baltkrievijas rezidentiem, ir piemērojama vispārējā kārtība debitoru parādu aplikšanai ar UIN atbilstoši Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma (turpmāk arī – likums) 9. panta nosacījumiem.

UIN bāzē iekļauj un ar nodokli aplik **debitora parāda summu**, kas atbilst vienam no šādiem kritērijiem:

1) debitora parāda summas apmērā **izveidots uzkrājums** nedrošiem parādiem, tā ir iekļauta kā izmaksa peļņas vai zaudējumu aprēķinā, un parāds nav atgūts **36 mēnešu laikā (60 mēnešu laikā, ja debitoram uzsākta maksātnespējas procedūra)** no uzkrājuma izveidošanas dienas, vai tam šajā periodā nav piemērojams šā panta trešajā daļā minētais atbrīvojums;

UIN piemērošana darījumiem ar personām Krievijā

2) tā ir iekļauta zaudējumos (izdevumos), ja pirms tam attiecīgajam debitora parādam **nav izveidots uzkrājums** un parāda summai nav piemērojams likuma 9. panta trešajā daļā minētais atbrīvojums;

3) par to **izveidots uzkrājums** nedrošiem parādiem, tā ir iekļauta kā izmaksa peļņas vai zaudējumu aprēķinā atbilstoši likuma 9. panta septītās daļas 3. punktam, un **parāds nav atgūts 60 mēnešu laikā**, skaitot no parāda rašanās brīža, kad preču un pakalpojumu saņēmējam bija jānorēķinās ar preču piegādātāju vai pakalpojumu sniedzēju, bet samaksa netika veikta, un parāda summai nav piemērojams šā panta trešajā daļā minētais atbrīvojums.

Minēto 1. punkta kritēriju neattiecinā uz debitora parādu, kuram izveidots uzkrājums nedrošiem parādiem atbilstoši starptautiskajam finanšu pārskatu standartam Nr. 9 "Finanšu instrumenti" un vienlaikus īstenojas šādi nosacījumi:

- 1) zvērināts revidents ir sniedzis revidenta ziņojumu par finanšu pārskatu;
- 2) nodokļa maksātājs nodrošina katra uzkrājumos iekļautā debitora parāda izsekojamību;
- 3) nodokļa maksātājam ir izveidota debitoru parādu atzišanas, atgūšanas un norakstīšanas grāmatvedības uzskaites kārtība.¹

Ir noteikts pārejas laika nosacījums – **debitora parādiem, kuriem izveidots uzkrājums līdz 2021. gada 31. decembrim**, periods nodokļu bāzes palielināšanai ir **60 mēneši no uzkrājuma izveidošanas dienas**.²

4. piemērs

Komerksabiedrībai debitora parāds izveidojās 2023. gadā (debitors – Krievijas uzņēmums), un tam tika izveidots uzkrājums. Komerksabiedrība šo debitora parādu neiekļauj nodokļa bāzē un neapliek ar UIN 36 mēnešus (jeb trīs gadus) no uzkrājuma izveidošanas dienas (jo tā nepiemēro starptautisko finanšu pārskatu standartu Nr. 9 "Finanšu instrumenti").

Pēc 36 mēnešu perioda beigām komerksabiedrība debitora parādu iekļaus nodokļa bāzē, ja līdz tam parāds netiks atmaksāts vai attiecībā uz to neīstenosies likuma 9. panta trešās daļas nosacījumi.

5. piemērs

Komerksabiedrībai 2023. gadā ir izveidojies debitora parāds (debitors – Baltkrievijas uzņēmums), tam netika veidots uzkrājums, piemēram, komerksabiedrība to uzskatīja par nenozīmīgu. Lai gan komerksabiedrība veica nepieciešamās parāda piedziņas un atgūšanas darbības, debitora parāds netika samaksāts un komerksabiedrība 2023. gada oktobrī nolēma attiecīgo parādu norakstīt izdevumos (zaudējumos).

¹ Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 9. panta septītā daļa.

² Turpat, pārejas noteikumu 47. punkts.

Minētais debitora parāds neatbilst likuma 9. panta trešās daļas nosacījumiem. Ņemot vērā, ka debitora parādam netika izveidots uzkrājums, attiecībā uz to nav piemērojams 36 vai 60 mēnešu periods, kurā tiek atlikta UIN maksāšana. Tādēļ, aizpildot 2023. gada decembra UIN deklarāciju, komercsabiedrība minēto debitora parāda summu iekļauj nodokļa bāzē un apliek ar UIN (deklarācijas 6.2. rindā).

4. Normatīvie akti

Uzņēmumu ienākuma nodokļa likums

<https://likumi.lv/ta/id/292700-uznemumu-ienakuma-nodokla-likums>

Ministru kabineta 2023. gada 27. jūnija noteikumi Nr. 333 "Zemu nodokļu vai beznodokļu valstu un teritoriju saraksts"

<https://likumi.lv/ta/id/343175-zemu-nodoklu-vai-beznodoklu-valstu-un-teritoriju-saraksts>

Ministru kabineta 2017. gada 14. novembra noteikumi Nr. 677 "Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma normu piemērošanas noteikumi"

<https://likumi.lv/ta/id/295416-uznemumu-ienakuma-nodokla-likuma-normu-piemerosanas-noteikumi>

Starptautiskais finanšu pārskatu standarts Nr. 9 "Finanšu instrumenti"

[Konsolidēts TEKSTS: 32008R1126 — LV — 01.01.2022 \(europa.eu\)](https://www.eurostat.ec.europa.eu/indicators/32008R1126)

Lūdzam sekot līdzi aktuālajai informācijai par sankcijām un ierobežojumiem attiecībā uz darījumiem ar Krievijas juridiskām un fiziskām personām.

Valsts ieņēmumu dienests

Materiāls sagatavots: 28.09.2023.

Materiāls pēdējo reizi aktualizēts: 28.09.2023.

Atsauksmes par materiāla kvalitāti vai priekšlikumus tā uzlabojumiem priecāsimies saņemt VID [elektroniskās deklarēšanas sistēmas](#) sadaļā "Sarakste ar VID".